

จริยปรัชญาการสร้างอัตลักษณ์ของคนเกาหลีสู่การพัฒนาประเทศ
Moral philosophy of the identity of the Korean people
to the country's development

ผศ.ดร.จักรพรรณ วงศ์พรพจน์*

บทคัดย่อ

การศึกษาดูงานที่ประเทศเกาหลีทำให้เกิดแนวคิดหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะในเรื่องของการศึกษาและการพัฒนาประเทศ และผู้เขียนเองก็มีความต้องการให้ประเทศไทยหรือแม้แต่หน่วยงานที่เรารับผิดชอบ มีการเรียนรู้ จุดด้อย จุดเด่นของประเศนี้ แล้วนำไปสู่การพัฒนาเพื่อนำพาประเทศชาติให้ก้าวหน้าทัดเทียมกับเขาบ้าง เพราะอย่างน้อยประเทศเกาหลีก็เป็นชาวเอเชียด้วยกัน กอปรกับมีวัฒนธรรม วิถีชีวิต การปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่คล้ายคลึงกัน

โดยหลักแห่งความเป็นจริงแล้ว ผู้เขียนมีความเห็นว่า ประเทศไทยควรจะมีทุกสิ่งอย่างดีกว่าประเทศสาธารณรัฐเกาหลี เพราะประเทศไทยไม่เคยบอบช้ำจากสงครามอย่างเกาหลี ไม่เคยตกเป็นเมืองขึ้นของประเทศใดอย่างยาวนาน ไม่เคยมีความอดอยากและลำบาก เมื่อเทียบกับประเทศเกาหลี อีกทั้งยังมีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ทั้งบนพื้นดินและในน้ำ ประเทศไทยมีประชากรที่มีความฉลาด มีความคิดและมีศักยภาพ มีพระพุทธศาสนาซึ่งมีหลักคำสอนที่เป็นสากลในการพัฒนาภาวะความเป็นมนุษย์อย่างเต็มเปี่ยม แต่เป็นเพราะเหตุใดเราจึงไม่สามารถเทียบเคียงกับประเทศเกาหลีได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการพัฒนาประชากร พัฒนาการเมือง ตลอดจนการพัฒนาในเรื่องของการศึกษาและเศรษฐกิจ ล้วนแล้วแต่ล้าหลังห่างไกลจากประเทศเกาหลีไปหลายก้าวยาวทีเดียว ที่เป็นเช่นนี้หรือเป็นเพราะว่าเรามีแต่เพียงหลักทฤษฎีทั่วบ้านทั่วเมืองแต่ขาดหลักปฏิบัติดังเช่นที่คนเกาหลีเขามี คือ ความบากบั่น ขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์ มั่นคง เคารพบรรพบุรุษ เป็นคนช่างคิด รักในการเรียน มีความอ่อนน้อมถ่อมตน เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ มีความกตัญญู ความเป็นชาตินิยมสูงๆ ฯลฯ

คำสำคัญ: จริยปรัชญา, อัตลักษณ์

---

* อาจารย์ประจำหลักสูตรพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

Abstract

Study visit to Korea, causing many concepts, especially in the field of education and development and the author himself was a need to, or even departments that are responsible for learning the strengths and weaknesses of this country. Then leads to the development in order to bring the nation to advance equal with him. At least, it is an Asian country with a culture and a lifestyle similar to cultivate morality.

In reality, I am of the opinion that Thailand should have everything better than Korea, because countries such as Korea, Thailand had not been traumatized by the war. Never colonized by any country. Never has the hunger and discomfort compared to Korea. It also has rich resources both on land and in water. Thailand's population wise Ideas and potential A religion whose tenets are universal in the development of a fully human. But as for what reason, therefore, not comparable with Korea. Especially in the development of the population. political Development Throughout the development of education and the economy. Korea are all lag far short of several steps to do it. This is because we have only a theory but lack of practice, such as the Korean people. The Korean people are hardworking, honest, diligent practice is ancestor worship, a deep thinker, Love of learning With humility Obey adults are grateful, there is a high nationalism.

Keywords; Moral philosophy, identity

ความนำ

ผู้เขียนเคยไปทัศนศึกษาดูงานที่ประเทศเกาหลี ร่วมกับบุคลากรของมหาวิทยาลัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ทั้งส่วนกลาง และวิทยาเขตขอนแก่น เมื่อประมาณปี ๒๕๕๕ การไปทัศนศึกษาดูงานในครั้งนั้นเห็นว่าเป็นประโยชน์อย่างมากต่อบุคลากรของมหาวิทยาลัย ที่ได้มีโอกาสไปเปิดดูเปิดตาไปยังต่างประเทศเพื่อจะได้เล็งเห็นสิ่งใหม่ๆ ที่แปลกหูแปลกตา ในเชิงของการพัฒนาทั้งทางกายภาพและจิตภาพ ซึ่งผู้เขียนเองก็มีความเชื่อว่า **ทุกชาติต้องตระหนักถึงประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงและประเทศมหาอำนาจอื่นๆ เพื่อความอยู่รอดของตนเอง การแสวงหาความรู้เกี่ยวกับต่างชาติจึงมีผลโดยตรงต่อระบอบการเมืองและการปกครองของแต่ละชาติ โดยเฉพาะประเทศเกาหลี ซึ่งมีความสัมพันธ์อันแนบแน่นกับประเทศไทยมาเป็นเวลาช้านาน นับตั้งแต่ครั้งเริ่มเกิดสงครามเย็น ระหว่างค่ายเสรีกับค่าย**

คอมมิวนิสต์ หลังสงครามโลกครั้งที่สองเสร็จสิ้นใหม่ๆ ครั้งนั้นประเทศไทยได้ส่งทหารไปช่วยกองกำลังสหประชาชาติทำสงคราม “เกาหลี” อยู่หลายปีจนกระทั่งเกิดตำนานรักระหว่างทหารไทยกับสาวเกาหลี ดังมีประจักษ์พยานสำคัญคือ เพลงอมตะนิรันดร์ชุด “อารีดัง” ซึ่งหนึ่งในนั้นได้แก่ “เสียงครวญจากอารีดัง” มีเนื้อร้องสำแดงถึงความโหยหาอาลัยที่สาวเกาหลี (อารีดัง) มีต่อหนุ่มไทยที่จากมา หรือเป็นบทเพลงที่แสดงให้เห็นถึงความรักความผูกพันระหว่างคนไทยกับคนเกาหลี

ครั้นผ่านยุค “อารีดัง” มาถึงยุคปัจจุบัน คนไทยกลับรู้เรื่องประเทศเกาหลีค่อนข้างน้อย โดยเฉพาะในเรื่องของจริยปรัชญาในการพัฒนาประเทศ ทั้งๆ ที่ประเทศนี้มีความเจริญรุ่งเรืองทางด้านเศรษฐกิจล้ำหน้าประเทศไทยไปหลายช่วงตัวทีเดียว จนถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศ “นิค”^๑ ของเอเชียไปแล้วเมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา มีสินค้าที่มีระดับหลายยี่ห้อหลายประเภทถูกส่งมาขายจนเป็นที่ติดหูติดตาของคนไทย มีหน้าซ้ำในระดับโลกก็เคยแสดงความยิ่งใหญ่โดยเป็นเจ้าของจัดแข่งขันกีฬาโอลิมปิกมาหนหนึ่ง และตอนช่วงเกิดสงครามอ่าวเปอร์เซีย ก็เคยถูกทาบทามจากสหรัฐอเมริกาให้ช่วยเหลือด้านการเงินแก่กองกำลังฝ่ายพันธมิตรที่กรีธาทัพเข้าไปขับไล่อิรักออกจากคูเวต ยิ่งในอนาคตข้างหน้าถ้าสามารถรวมกับเกาหลีเหนือได้เป็นผลสำเร็จ นั่นก็หมายถึงความยิ่งใหญ่ไม่แพ้สองรองใครในเอเชียหรือในระดับโลกอย่างแน่นอน

ที่กล่าวมาข้างต้นผู้เขียนอยากจะบอกว่า ประเทศเกาหลีปัจจุบันเป็นประเทศที่น่าศึกษาไม่น้อยไปกว่าประเทศที่ได้ชื่อว่าพัฒนาแล้วในโลกนี้ อย่างน้อยในปฐมฤกษ์ของการศึกษาดูงานในครั้งนี้ก็ได้ฟังมัคคุเทศก์ได้บรรยายให้รับทราบถึงเรื่องราวความเป็นมาทั้งด้านประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณี การบ้านการเมือง ตลอดจนการบรรยายในสถานที่สำคัญต่างๆ ที่ปรากฏให้เห็นภาพทั้งในอดีตและปัจจุบัน สิ่งทั้งหลายทั้งปวงที่บุคลากรของมหาวิทยาลัยได้ยลโฉมภาพลักษณ์ของความเป็นเกาหลีตลอด ๓ คืน ๔ วันนั้นเป็นภาพที่น่าที่ประทับใจ โดยเฉพาะผู้เขียนเองสนใจในเรื่องของการสร้างอัตลักษณ์ความเป็นคนเกาหลีที่สามารถพัฒนาประเทศได้เท่าเทียมกับอารยประเทศที่พัฒนาแล้ว ทั้งๆ ที่ก่อนหน้านี้ (เมื่อประมาณ ๓๐-๕๐ ปีที่ผ่านมา) เกาหลีก็เคยเป็นประเทศที่ยากจนข้นแค้นบอบช้ำจากภัยสงคราม แต่ก็ยังสามารถยืนหยัดผงาดในการพัฒนาประเทศให้มีความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ และมีความเจริญทางเทคโนโลยีมากที่สุดประเทศหนึ่งในภูมิภาคเอเชีย

---

^๑ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีเป็นประเทศหนึ่งในทวีปเอเชียที่รู้จักกันในปัจจุบันว่าเป็นประเทศอุตสาหกรรมใหม่ หรือ “นิค” (Nic-New Industry Country) ๑ ใน ๔ ประเทศที่เรียกกันว่า “สี่เสือแห่งเอเชีย” คือ เกาหลีใต้ จีน ไต้หวัน ฮองกง และสิงคโปร์

ย้อนรอยประวัติศาสตร์

เมื่อศึกษาประวัติศาสตร์ของสาธารณรัฐเกาหลีโดยสังเขปแล้วจะเห็นได้ว่าประเทศนี้มีประวัติความเป็นมาและมีวัฒนธรรมที่สืบทอดต่อกันมายาวนานกว่า ๕,๐๐๐ ปี สามารถดำรงความเป็นชาติที่เข้มแข็งมาระยะหนึ่ง จากนั้นก็ถูกรุกรานจนตกเป็นเมืองขึ้นของญี่ปุ่น^๒ จนถึงสงครามโลกครั้งที่ ๒ เมื่อสงครามโลกสงบลง ญี่ปุ่นเป็นฝ่ายพ่ายแพ้ สงครามเกาหลีจึงได้รับเอกราช แต่ไม่นานเกาหลีก็อยู่ในภาวะสงครามการแบ่งค่ายของโลก ในสมัยนั้น คือค่ายประชาธิปไตยอันมีประเทศสหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำ และค่ายคอมมิวนิสต์อันมีประเทศสหภาพโซเวียตเป็นผู้นำ สงครามครั้งนั้นเป็นสงครามระหว่างชนชาติเดียวกัน เพียงแต่แตกต่างทางด้านแนวคิดในการปกครองประเทศ และเป็นสงครามที่ยาวนาน เมื่อมีการเจรจาสงบศึกเกาหลีก็ถูกแบ่งแยกออกเป็น ๒ ประเทศ คือประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนเกาหลี (เกาหลีเหนือ) และประเทศสาธารณรัฐเกาหลี (เกาหลีใต้) โดยมีเส้นขนานที่ ๓๘ องศาเหนือเป็นเส้นแบ่งพรมแดนระหว่างประเทศเกาหลีเหนือกับเกาหลีใต้มาจนกระทั่งบัดนี้^๓

ปัจจุบันความรู้สึกของประชาชนทั้ง ๒ ประเทศมีความต้องการเป็นอย่างยิ่งที่จะรวมประเทศเข้าด้วยกัน ถึงขนาดที่รัฐบาลของทั้ง ๒ ประเทศเคยจัดให้มีการพบญาติพี่น้องที่จากกันเมื่อเกิดสงครามเกาหลีและเกิดการแบ่งประเทศออกเป็น ๒ ประเทศ การณ์ครั้งนั้นเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดความคิดในการรวมประเทศอย่างกว้างขวาง แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากว่าประเทศทั้ง ๒ มีความแตกต่างในเรื่องของการปกครองซึ่งเป็นคนละค่ายดังกล่าว และที่สำคัญผู้นำของทั้ง ๒ ประเทศยังมีความเห็นที่แตกต่างและยังมีความหวาดระแวงกันอยู่ จึงเป็นไปได้ยากที่จะรวมประเทศเข้าด้วยกันเหมือนประเทศอื่นๆ อย่างเช่น เยอรมนี เป็นต้น

พัฒนาการสังคมเกาหลีที่ก่อให้เกิดอัตลักษณ์ความเป็นคนเกาหลี

พื้นฐานเดิมของประเทศเกาหลีเป็นสังคมเกษตรกรรมคล้ายๆ ประเทศไทย ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศมีฐานะยากจนด้วยตกอยู่ในสภาวะสงครามมาตลอด อีกทั้งยังเคยตกเป็นอาณานิคมของญี่ปุ่นอยู่เป็นเวลานานหลายปี และก่อนหน้านั้นก็เคยตกอยู่ภายใต้การปกครองของจีน และมองโกลเสีย ด้วยเหตุนี้กระมังที่ทำให้คนเกาหลีตระหนักถึง

---

^๒เกาหลีตกเป็นอาณานิคมของญี่ปุ่นมานานถึง ๓๕ ปีในสมัยที่ปกครองแบบสมบูรณาสิทธิราชย์ พึ่งได้รับเอกราชและจัดตั้งเป็นประเทศที่ปกครองตนเองโดยสมบูรณ์แบบสาธารณรัฐเมื่อปี ค.ศ. ๑๙๔๘ (พ.ศ. ๒๔๘๘) เมื่อญี่ปุ่นยอมแพ้กองทัพสัมพันธมิตรในสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ และตอนจัดตั้งประเทศใหม่ๆ หลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ประเทศเกาหลีตกในสภาพยากจนข้นแค้นมาก

^๓สมปราชญ์ อัมมะพันธ์, *ที่นี่...เกาหลีใต้*, (กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๔), หน้า ๓๔.

ความยากลำบากต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับประเทศของตน และก่อให้เกิดการพัฒนาในการสร้างอัตลักษณ์ความเป็นคนเกาหลีขึ้นอย่างเข้มแข็งมั่นคง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการแบ่งออกเป็น ๒ ประเทศ และสงครามสงบลงแล้ว ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีจึงหันมาพัฒนาประเทศอย่างจริงจังเพื่อให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศพ้นจากความยากลำบากและความอดอยาก รัฐบาลจึงกำหนดแผนพัฒนาประเทศที่สำคัญ ๒ ประการ คือ^๔

การปฏิรูประบบการศึกษา

เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๔๕ หลังเกาหลีได้รับอิสรภาพ ประเทศเปลี่ยนการปกครองมาเป็นระบอบสาธารณรัฐ การปฏิรูปการศึกษาได้เกิดขึ้นขนานใหญ่ รัฐบาลได้ส่งเสริมให้สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนทุกคนทุกชนชั้นให้ได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมกัน และในช่วงระหว่างปี ๑๙๔๕-๑๙๗๐ เป็นช่วงที่ประเทศเกาหลีมีการขยายตัวทางการศึกษาออกไปอย่างกว้างขวาง แม้ว่าจะมีปัญหาเกี่ยวกับการเกิดสงครามเกาหลี แต่ก็สามารถจัดความรู้หนังสือของประชาชนได้สำเร็จ การพัฒนาทางการศึกษาได้รุดหน้าไปอย่างรวดเร็ว มีเป้าหมายและเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ระบบการศึกษารัฐบาลจัดเป็นระบบ ๖-๓-๓-๔ กำหนดโดยพระราชบัญญัติการศึกษาเมื่อปี ๑๙๔๙ โดยมีองค์ประกอบดังนี้

๑. ประชาชนทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการศึกษาตามความสามารถของตนอย่างเท่าเทียมกัน
๒. เด็กทุกคนจะต้องได้เข้าเรียนในชั้นประถมศึกษาและการศึกษาภาคบังคับอื่นๆ ตามกฎหมาย
๓. การศึกษาภาคบังคับจะต้องเป็นการให้เปล่า
๔. สถาบันการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยมีเสรีภาพ มีความรู้ความชำนาญพิเศษ มีนโยบายเป็นกลางในการศึกษาและมีอิสระ โดยได้รับการยอมรับตามกฎหมาย
๕. รัฐจะต้องส่งเสริมการศึกษาตลอดชีพอย่างต่อเนื่อง
๖. ความสำคัญพื้นฐานเกี่ยวกับระบบการศึกษา การบริหาร การลงทุนการศึกษา และสถานภาพของครูจะได้รับการกำหนดตามกฎหมาย

เมื่อประเทศสาธารณรัฐเกาหลีกลับคืนสู่ภาวะปกติ นโยบายอันดับแรกที่รัฐบาลเร่งกระทำให้เห็นเป็นรูปธรรมอย่างเร่งด่วนที่สุด คือการปฏิรูปการศึกษาให้เห็นเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น ด้วยเหตุผลของผู้นำประเทศที่ตระหนักว่าประเทศของตนนั้นขาดแคลนทรัพยากรธรรมชาติไม่สามารถสร้างชาติด้วยการเกษตรแบบดั้งเดิม และไม่สามารถสร้าง

---

^๔จินตนา พุทธิเมตตะ, คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศเกาหลี, (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์คุณธรรม, ๒๕๕๘), หน้า ๑๐-๑๓.

ชาติด้วยอุตสาหกรรม ดังนั้นรัฐบาลจึงหันมาสร้างและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในประเทศ ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากเพื่อให้เป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและมีประสิทธิภาพ

การปฏิรูประบบการศึกษาเริ่มจากการสร้างแรงจูงใจให้คนที่เรียนมาทางด้านการศึกษามหันมาประกอบอาชีพครูด้วยการเพิ่มเงินเดือนให้สูงขึ้น มีชีวิตที่ดีขึ้นทั้งด้านเศรษฐกิจ การครองชีพและสถานภาพทางสังคม ซึ่งสถานภาพทางสังคมนั้นแก้ไขได้ไม่ยาก เพราะคุณธรรมความกตัญญูของคนในสังคมที่มีต่อครูนั้นสูง ดังนั้นสถานะครูของประเทศ สาธารณรัฐเกาหลีจึงเป็นปูชนียบุคคลที่สังคมยกย่องและให้เกียรติสูงสุด

เงินเดือนของครูในประเทศสาธารณรัฐเกาหลี เมื่อรวมกับรายได้พิเศษที่ได้จากโรงเรียนในการดูแลนักเรียนหลังเลิกเรียน จนถึงเวลาประมาณ ๑๗.๐๐ น. แล้ว จัดอยู่ในอันดับต้นๆ พอๆ กับอาชีพแพทย์และทนายความ จะมีความแตกต่างบ้างตรงที่ว่าอาชีพครูอาจารย์มีวันหยุดติดเทอมทำให้มีเวลาพักผ่อนและมีเวลาค้นคว้างานวิจัยเพื่อเป็นองค์ความรู้สำหรับสอนนักเรียนและนักศึกษาต่อไป ครูอาจารย์ในโรงเรียนอนุบาลถึงมัธยมศึกษาไม่ได้รับอนุญาตจากกระทรวงศึกษาธิการให้สอนพิเศษนอกโรงเรียนแม้กระทั่งสอนตามบ้าน จะมีการสอนพิเศษเฉพาะช่วงที่มีการสอบเข้าเรียนต่อในระดับอุดมศึกษา ซึ่งโรงเรียนแต่ละแห่งเป็นผู้จัดขึ้น เริ่มสอนตั้งแต่เลิกเรียนจนถึง ๒๒.๐๐ น. โรงเรียนเป็นผู้จ่ายเงินค่าสอนให้แก่ครูอาจารย์ นอกจากนี้แล้วครูอาจารย์ทุกคนจะได้รับโบนัสจากโรงเรียนทุกๆ ๒ เดือน ดังนั้นในระยะเวลา ๑๒ เดือน ได้รับโบนัส ๖ ครั้งและได้รับเงินพิเศษในช่วงวันเทศกาลชูก๊อ๊ก เรียกว่าเป็นเงินค่า “ขนมต็อก” เมื่อรวมกันแล้วครูอาจารย์จะได้รับเงินโบนัสและเงินพิเศษทั้งหมดประมาณ ๙ ครั้งต่อหนึ่งปี

เมื่อรัฐบาลดูแลอาชีพครูอย่างจริงจังครูทุกคนจึงปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเต็มที่ กำลัง เพิ่มความสามารถ อีกทั้งจรรยาบรรณในวิชาชีพครูทำให้ครูอาจารย์ทุกคนต้องเป็นตัวอย่างที่ดีของลูกศิษย์ และเป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบสูง กอปรกับครูต้องได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพจากกระทรวงศึกษาธิการ ทำให้ครูอาจารย์ต้องระมัดระวังไม่ทำให้ตนเองเสียหายหรือมีความผิด หากมีความผิดร้ายแรงจะต้องถูกยึดใบประกอบวิชาชีพและต้องได้รับความอับอายอย่างยิ่งในสังคม ดังนั้นครูอาจารย์ทุกคนตระหนักในหน้าที่ของตน ซึ่งการลงโทษทางสังคมในประเทศสาธารณรัฐเกาหลีนั้น จะรุนแรงมากเห็นได้จากสื่อมวลชนเสนอข่าวผู้กระทำความผิดผู้กระทำความผิดฆ่าตัวตายเพื่อหนีความอับอาย และภาพที่ผู้กระทำความผิดใช้ผ้าปิดบังใบหน้าในขณะที่ถูกเจ้าหน้าที่ควบคุมตัว

รัฐบาลมีนโยบายกำหนดอัตราส่วนระหว่างครูกับนักเรียนให้สมดุลเพื่อการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ และเพื่อให้ครูสามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง นอกจากนี้แล้วรัฐบาลยังดูแลถึงการเรียนโดยไม่เสียค่าเล่าเรียน การแจกตำราเรียน การเลี้ยงอาหารกลางวันที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการให้แก่เด็กนักเรียนทุกคน มาตรฐานการเรียนการสอนทั้งในเมือง

และในชนบทไม่มีความแตกต่างกัน และยกเลิกการสอบแข่งขันเพื่อเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษา

เป้าหมายการศึกษานอกจากจะเน้นด้านวิชาการแล้วยังเน้นเรื่องการพัฒนาจิตใจให้เกิดความสมดุลกับร่างกายที่เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว การพัฒนาพื้นฐานความคิด ความรู้สึกของตนเองให้กล้าแสดงออกอย่างถูกต้อง มีหลักการและมีเหตุผล การปลูกฝังความเป็นชาตินิยมภาคภูมิใจในชาติ วัฒนธรรม และประเพณี การปลูกฝังความเชื่อมั่นในตนเองและความรักในเพื่อนบ้าน เสริมสร้างความสามารถของนักเรียนให้นำความรู้ไปพัฒนาท้องถิ่นของตน

การเรียนในระดับอุดมศึกษา รัฐบาลกำหนดให้มีการสอบคัดเลือกและพิจารณาผลการเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพราะต้องการนักเรียนที่มีความรู้ในระดับที่สามารถเรียนได้เป็นอย่างดี และเพื่อให้โรงเรียนมัธยมปลายสอนนักเรียนอย่างมีคุณภาพ เป้าหมายสำคัญของการศึกษาในระดับนี้คือ การสร้างทรัพยากรมนุษย์ที่สมบูรณ์แบบเพียบพร้อมไปด้วยพลังทั้งด้านร่างกาย และพลังปัญญา ที่สามารถทำงานทุกอย่างได้อย่างมีประสิทธิภาพ เหมือนดังที่ ศ.สวาท เสนาณรงค์ ได้กล่าวไว้ในหนังสือ “ไทยแอตลาส” ว่า มนุษย์หรือประชากรเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่ามากที่สุดของแผ่นดิน ประเทศชาติจะมีความเจริญรุ่งเรืองมากน้อยเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับประชากรเป็นสำคัญ กล่าวคือประเทศใดมีประชากรที่มีคุณภาพสูง หมายถึงมีระดับการศึกษาสูง มีสุขภาพอนามัยดี มีระเบียบวินัย มีความขยันขันแข็งและมีความคิดริเริ่มดี ก็ย่อมจะช่วยพัฒนาประเทศของตนให้เจริญก้าวหน้าได้รวดเร็วกว่ประเทศที่มีประชากรคุณภาพต่ำ^๕

การปฏิรูประบบเศรษฐกิจ

ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีได้วางนโยบายด้านเศรษฐกิจไปพร้อมๆ กับนโยบายการปฏิรูปการศึกษา เพราะรัฐบาลเชื่อมั่นว่าการสร้างความเป็น เกาหลีใหม่ และการจะนำประเทศให้สามารถเป็นผู้นำในภูมิภาคเอเชียได้นั้น ต้องพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยให้การศึกษาที่มุ่งเน้นให้การศึกษาที่รัฐบาลจัดให้ตลอดอายุแห่งการศึกษา

รากฐานที่แข็งแกร่งทางการศึกษาทำให้นโยบายด้านเศรษฐกิจดำเนินไปอย่างราบรื่นเกิดประสิทธิผล แผนแรกที่กระทำการอย่างเร่งด่วน คือเน้นให้ประชาชนทุกคนทุกวัย ประหยัดและอดออม ก่อให้เกิดอัตราการออมทรัพย์ในประเทศเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็วและมั่นคง

การพัฒนาเศรษฐกิจนั้น รัฐบาลเร่งดำเนินการทั้งในเมืองและในชนบทควบคู่กันไป โดยเฉพาะในชนบทซึ่งมีประชาชนที่ยากไร้และอดอยากเป็นจำนวนมาก เพื่อให้

---

^๕จินตนา พุทธรเมตตะ, คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศเกาหลี, อ้างแล้ว, หน้า ๑๗๙.

ประชาชนทุกคนมีฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้นด้วยกัน และเพื่อแก้ปัญหาชาวชนบทอพยพเข้าเมืองเพื่อหางานทำให้หมดไป รัฐบาลจึงเริ่ม โครงการแชนาอีลอนดง ปรัชญาของโครงการนี้คือ ความขยันหมั่นเพียร การช่วยตนเอง และความร่วมมือ รัฐบาลสร้างและปลูกฝังทัศนคติ ค่านิยม และจริยธรรมในการทำงานใหม่เพื่อให้ชาวชนบทเกิดความเชื่อมั่นในอนาคตว่า เราก็อยู่ดีกินดีได้ ถ้าเราขยันทำงาน และร่วมมือกันดี และมีจิตใจพึ่งตนเอง โดยบุกเบิกแสวงหาผลประโยชน์จากธรรมชาติแทนที่จะอาศัยแต่ชะตากรรมของตนเอง

ความสำเร็จของโครงการนี้เกิดจากชาวบ้านได้รับการกระตุ้นอย่างสูงจากผู้นำประเทศ อีกทั้งผู้นำหมู่บ้านซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาหมู่บ้าน ผู้นำซึ่งมีความจริงใจ บริสุทธิ์ใจ ทุกคนทำงานอย่างทุ่มเท รวมทั้งข้าราชการในท้องถิ่นก็ร่วมมือร่วมใจ ตั้งใจทำงานและดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ ให้บริการด้านการพัฒนาที่ผู้นำระดับหมู่บ้านต้องการ อีกทั้งผู้นำประเทศ ผู้นำทางการเมือง และนักธุรกิจให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ ติดตามผลของโครงการอย่างใกล้ชิด ดังนั้น โครงการนี้จึงเป็นกระบวนการทางสังคมระดับชาติที่มีการรวมพลังที่ยิ่งใหญ่ทั้งภาครัฐและเอกชนที่สนับสนุนทั้งเครื่องมือและเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาชนบทประสบความสำเร็จ อีกทั้งเป็นการแก้ไข ปัญหาการทิ้งถิ่นเข้าเมืองเพื่อประกอบอาชีพ และแก้ไขปัญหาคนล้นเมืองใหญ่อันก่อให้เกิดปัญหาด้านอื่นๆ ตามมา เช่น ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาความแออัด และมลภาวะ เป็นต้น

ความสำเร็จของโครงการนี้สามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาทุกๆ ด้าน กล่าวคือ^๖

๑. การพัฒนาจิตใจของชาวบ้านในชนบทให้เกิดความเชื่อมั่นในชีวิตเกิดความมานะเพียรพยายามและอดทน ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีอยู่แล้วในอุปนิสัยของคนเกาหลี เพียงแต่การที่ต้องตกอยู่ในสภาวะการเป็นเมืองขึ้น และภาวะสงครามระหว่างชนชาติเดียวกันก่อให้เกิดความท้อแท้ท้อถอยในชีวิตฝากความหวังไว้กับฟ้าดินและชะตาชีวิต

๒. การปรับโครงสร้างทางสังคมที่อยู่อย่างโดดเดี่ยวให้เป็นสังคมที่ทำทุกอย่างโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมก่อนประโยชน์ส่วนตน ที่สำคัญอย่างยิ่งอีกประการหนึ่ง คือการปรับพื้นฐานของรายได้ในแต่ละครัวเรือนให้ชาวบ้านทุกคนอยู่อย่างมีความสุขไม่อดอยากไม่ยากจน ลดช่องว่างระหว่างรายได้ของคนในเมืองกับคนชนบท

๓. การพัฒนาและสนับสนุนให้ชาวบ้านมีโอกาสเรียนหนังสือโดยไม่จำกัดวัย ทำให้ชาวบ้านทุกคนทุกวัยสามารถอ่านออกเขียนได้เป็นอย่างดี สามารถนำความรู้มาพัฒนาการเกษตรของตนอย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อศึกษาถึงผลสำเร็จของโครงการแชนาอีลอนดงแล้วจะพบว่า รัฐบาลมีขีดความสามารถในการสร้างรากฐานทางเศรษฐกิจในระบบสังคมหมู่บ้านให้แข็งแกร่งโดยเน้นหนักในการเพิ่มพูนรายได้ของประชาชนคือการพัฒนาโครงการแหล่งรายได้จน

^๖เรื่องเดียวกัน, หน้า ๑๔.

ประชาชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ และมีความคิดริเริ่มที่จะช่วยเหลือตนเอง นอกจากนี้รัฐบาลยังกระตุ้นให้ผู้นำระดับหมู่บ้านมีบทบาทสำคัญในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาหมู่บ้าน ตลอดถึงข้าราชการท้องถิ่นต้องมีขีดความสามารถในการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพสูงในการให้บริการทางการพัฒนาแก่ประชาชนทุกชนชั้น และผู้นำระดับสูงสุดทางการเมืองและกลุ่มชนชั้นนำในการเมืองเองก็พร้อมให้การสนับสนุนอย่างเต็มที่ผ่านโครงการแผนมาอิลอนดง ซึ่งเป็นโครงการระดับชาติที่สามารถสร้างขบวนการทางสังคมในการมีส่วนร่วมของพลังขนาดใหญ่ทางแรงงานของสถาบันต่างๆ และทรัพยากรทางเทคนิคและเครื่องมือต่างๆ จากทุกส่วนงานของประเทศมารวมเป็นเอกภาพเดียวกันในการพัฒนาประเทศจนประสบผลสำเร็จ นั่นคือสามารถเปลี่ยนฐานะจากประเทศที่ยากจนกลายเป็นประเทศที่มีความมั่นคงในทางเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิตของชาวเกาหลีดีขึ้นๆ ตามลำดับปัญหาต่างๆ ได้รับการแก้ไขปรับปรุงจนคลี่คลายไปในทางที่ดีจนเป็นที่น่าพอใจ

การปลูกฝังด้านจริยปรัชญาที่ก่อให้เกิดอัตลักษณ์ในการสร้างชาติของคนเกาหลี

จริยปรัชญา จริยธรรม หรือคุณธรรม ทั้ง ๓ คำนี้มีลักษณะความหมายที่คล้ายคลึงกัน จะมีความแตกต่างกันตรงที่จริยปรัชญาเป็นเรื่องของแนวคิดที่ก่อให้เกิดจริยธรรมหรือคุณธรรม ส่วนจริยธรรมหรือคุณธรรมเป็นเรื่องของความดีงามที่เกิดจากความประพฤติปฏิบัติตนอันถูกต้อง เป็นที่ยอมรับของสังคม และเป็นปัจจัยหลักที่ทำให้สังคมเกิดความสงบสุข อีกทั้งยังนำพาให้บุคคลนั้นมีความเจริญในส่วนตน ซึ่งก็เป็นคุณลักษณะที่ถูกต้องอันเกิดจากความเข้าใจคุณค่าอันแท้จริงด้วยปัญญาและความคิด เป็นคุณลักษณะเฉพาะที่มีแต่ในมนุษย์เท่านั้น และอยู่ภายในจิตใจหรือจิตใจได้สำนึกของมนุษย์ทุกคน เป็นลักษณะนิสัยที่ดีงามของมนุษย์ก่อให้เกิดสารธรรมอันเป็นประโยชน์มากมายทั้งต่อตนเอง สังคม ประเทศชาติ จะเห็นได้ว่าคำทั้ง ๓ คำนี้มีคุณลักษณะการนำมาใช้ในบริบทที่พอแทนกันได้ เหมือนที่พินน์ เฟ็งผลา ได้กล่าวถึงความหมายของคุณธรรมไว้ว่า คุณธรรมมีคำเรียกหลายคำ เช่น ธรรม กุศลกรรม กัลยาณธรรม สาธุธรรม สัตถธรรม สัปปุริสธรรม คำเหล่านี้หมายถึงธรรมดีมีคุณประโยชน์ เช่น เมตตา (ความรัก) สติ (ความระลึกได้) ขันติ (ความอดทน) วิริยะ (ความเพียร) เป็นต้น^๗ และในที่นี้ผู้เขียนจะขอใช้คำว่า “จริยปรัชญา” แทนคำว่า “จริยธรรมและคุณธรรม”

จริยปรัชญาเป็นสิ่งจำเป็นและสำคัญยิ่งในสังคมโลก ไม่ว่าชาติใดประเทศใดล้วนต้องการความสงบสุขในสังคม ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีเป็นอีกประเทศหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญยิ่งต่อการปลูกฝังจริยปรัชญาหรือจริยธรรมให้แก่ประชาชนแต่โบราณกาลกว่า

^๗พินน์ เฟ็งผลา, มนุษย์กับคุณธรรม, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๕), หน้า ๑๓๗.

๕,๐๐๐ ปี และการปลูกฝังจริยปรัชญาของประเทศเกาหลีสามารถแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ คือ^๘

๑. การปลูกฝังจริยปรัชญาในครอบครัว

ด้วยว่าประเทศสาธารณรัฐเกาหลีนับถือคำสอนของขงจื๊อมาเป็นเวลาช้านาน ดังนั้นการปลูกฝังด้านจริยปรัชญาจึงดำเนินไปตามคำสอน ซึ่งหลักคำสอนที่คนเกาหลียึดถือหลักๆ ก็เป็นเรื่องของการปฏิบัติหน้าที่ของคนในสังคมที่มีต่อกัน อย่างเช่นข้อความตอนหนึ่งว่า ทุกสิ่งทุกอย่างในโลกมีความแตกต่างกันโดยกำเนิด ระเบียบ ในการดำรงชีวิตในครอบครัว สังคม หรือประเทศย่อมมีความแตกต่างกันแต่กำเนิด ทุกอย่างควรอยู่ในที่สมควร กษัตริย์ควรมีคุณสมบัติให้สมเป็นกษัตริย์ พ่อควรมีคุณสมบัติให้สมเป็นพ่อ ลูกควรมีคุณสมบัติให้สมเป็นลูก เป็นต้น เมื่อทุกอย่างปฏิบัติอย่างเหมาะสมกับบทบาทตนเองย่อมส่งผลให้สังคมมีระเบียบวินัย นั่นคือสิ่งที่มีการถ่ายทอด ซึ่งเป็นกฎระเบียบหรือหน้าที่ที่ควรปฏิบัติ และกฎระเบียบหรือหน้าที่ควรยึดถือปฏิบัตินี้เรียกว่า “บัญญัติ ๕ ประการ” คือ

๑. กษัตริย์กับขุนนางควรมีความไว้วางใจกัน
๒. พ่อกับลูกชายควรผูกพันและสืบทอดกัน
๓. สามีกับภรรยาควรมีบทบาทและหน้าที่ต่างกัน
๔. ผู้ใหญ่กับผู้เยาว์ควรมีการลำดับอาวุโส และ
๕. ระหว่างเพื่อนควรซื่อสัตย์ต่อกัน

นอกจากคุณธรรมข้างต้นนี้แล้วยังมีประเพณีที่สืบทอดคำสอนของขงจื๊อไว้อย่างเหนียวแน่น เช่น ประเพณีการเป็นผู้ใหญ่ พิธีแต่งงาน พิธีศพ และพิธีเซ่นไหว้บรรพบุรุษ เป็นต้น ประเพณีเหล่านี้เป็นประเพณีที่ปลูกฝังด้านแนวคิดทางด้านจริยปรัชญาให้แก่คนเกาหลีได้ปฏิบัติสืบต่อมาอย่างเคร่งครัดจนถึงปัจจุบันไม่ว่าสภาพสังคมและสถานการณ์ของบุคคลในสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปจากโบราณกาลเพียงใดก็ตาม และเมื่อทุกครอบครัวถูกปลูกฝังจริยธรรมให้แก่บุตรหลานโดยยึดหลักบัญญัติ ๕ ประการ ข้างต้นแล้ว บุตรหลานของแต่ละครอบครัวย่อมมีพื้นฐานทางความคิดที่อยู่ในระดับเดียวกัน มีแนวทางปฏิบัติที่เติมเต็มไปด้วยคุณธรรมอันเป็นบรรทัดฐานเดียวกันก็ย่อมส่งผลให้บุตรหลานของทุกครอบครัวเป็นสมาชิกในสังคมที่มีคุณภาพ เป็นกำลังสำคัญของสังคม และที่สุุดย่อมเป็นพลเมืองที่มีศักยภาพของประเทศ

อีกหลักจริยปรัชญาที่คนเกาหลียึดถือกันและมองว่าเป็นสิ่งสำคัญก็คือหลักคำสอนของขงจื๊อที่ว่า **สามีกับภรรยามีบทบาทหน้าที่ต่างกัน** สังคมเกาหลีตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันจะแยกบทบาททั้งสามีและภรรยาออกจากกันอย่างชัดเจน กล่าวคือสามีมีหน้าที่

^๘คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศเกาหลี, อ้างแล้ว, หน้า ๑๐๓-๑๐๖.

ประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัว ส่วนภรรยาทำหน้าที่ดูแลสมาชิกในครอบครัวให้มีความสุขอบรมสั่งสอนบุตรธิดาให้เป็นคนดีของครอบครัว สังคม ประเทศชาติ ดังนั้นภรรยาจึงทำหน้าที่แม่บ้านเพียงประการเดียว แม้ว่าโลกจะมีการเปลี่ยนแปลงทั้งสภาพสังคม และสภาพเศรษฐกิจ แต่คนเกาหลีก็ยังยึดถือปฏิบัติตามคำสอนดังกล่าวจนกลายเป็นอัตลักษณ์ทางกายภาพและจิตภาพที่โดดเด่นในการสร้างเอกลักษณ์ของคนเกาหลีมาจนถึงปัจจุบัน

๒. การปลูกฝังจริยปรัชญาในทางสังคม

หลังจากการปลูกฝังด้านจริยปรัชญาในชั้นของครอบครัวแล้ว ก็จะเป็นการปลูกฝังจริยปรัชญาในทางสังคม กล่าวคือเมื่อเด็กมีอายุครบเกณฑ์ที่จะเข้าศึกษาในโรงเรียนก็จะได้รับการสั่งสอนอบรมด้านคุณธรรมจริยธรรมอย่างต่อเนื่อง จนจบการศึกษาในระดับสูง หลักสูตรการเรียนการสอนในประเทศสาธารณรัฐเกาหลีจะมีการสอนเรื่องของคุณธรรมจริยธรรมอย่างชัดเจน และวิธีการสอนจะใช้หลักจริยปรัชญาของขงจื้อผสมผสานกับศาสตร์สมัย โดยใช้วิธีการประยุกต์ทั้ง ๒ ศาสตร์เข้าด้วยกันดังนี้

๑) การสอนในระดับห้องเรียน : มุ่งการอภิปรายจริยปรัชญาหรือคุณธรรมจริยธรรมเพื่อเน้นการหาสาเหตุและเหตุผลที่ดีในการประพัตินให้เป็นคนดีตามหลักจริยธรรม มีการยกการกรณีปัญหาคุณธรรมจริยธรรมเป็นสื่อเป็นข้อมูลและให้นักเรียนเป็นผู้คิดวิเคราะห์เพื่อหาความเป็นจริงที่ถูกต้องตามหลักการและเหตุผลที่ถูกต้อง

๒) การสอนในหลักสูตรแฝง : ให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าเรียนรู้คุณธรรมจริยธรรมจากสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เป็นจริง มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล มีการยอมรับในความคิดเห็นของผู้อื่น ผลที่ตามมาคือ เราจะเห็นว่าประชาชนและนักศึกษาในประเทศสาธารณรัฐเกาหลีจะมีการประท้วงบ่อย หากมีความผิดปกติทางการบริหารประเทศ หรือความไม่โปร่งใสในการทำงานของรัฐบาล หรือการตัดสินใจของรัฐบาลที่ประชาชนเจ้าของประเทศไม่เห็นด้วย การประท้วงถือเป็นปกติวิสัยของคนเกาหลีจนคนเกาหลีเกิดความคุ้นเคย สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความรักความใส่ใจในประเทศของตน

จากวิธีการสอนทั้ง ๒ วิธีเป็นการบูรณาการวิธีการสอนให้สอดคล้องกับแนวคิดทางจริยปรัชญาของขงจื้อที่กล่าวว่า **ทุกสรรพสิ่งในโลกเป็นครูที่จะสอนทุกชีวิตในโลกให้เป็นไปตามความเป็นจริงที่เกิดขึ้น** ดังนั้นการปลูกฝังจริยธรรมทั้งในบ้านและในสังคมจึงเป็นเป้าหมายที่ทำให้เยาวชนของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีเป็นเยาวชนที่ดีและมีแบบอย่างเดียวกัน และการปลูกฝังจริยปรัชญาดังกล่าวของเกาหลีจะสอนและอบรมอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นวัฒนธรรมที่เยาวชนจะยึดแบบอย่างเป็นแนวทางปฏิบัติ และคนเกาหลีเชื่อว่าผู้ใหญ่หรือผู้นำทางสังคมจะต้องทำตัวเป็นต้นแบบมีพฤติกรรมที่ดีงามเพื่อให้เยาวชนได้เลียนแบบ ดังจะเห็นได้ว่าผู้ใหญ่ระดับผู้บริหารประเทศหากทำงานผิดพลาดจนทำให้ประชาชนหรือประเทศชาติเสียหายจะลาออกจากตำแหน่งทันที ยิ่งหากมีความผิดที่ร้ายแรง

เช่น นักรบราชบุรินทร์และลูกพี่ลูกน้องของเขาว่ากระทำผิดจริง ผู้นั้นนอกจากจะลาออกแล้ว บางครั้งจะทำอัตวินิบาตกรรมเพื่อหลบหนีความอับอาย

จริยปรัชญาอีกข้อความหนึ่งที่คนเกาหลีได้รับการถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษและปัจจุบันก็ยังมียุทธวิธีต่อคนเกาหลีคือจริยปรัชญาในการทำงานคือข้อความที่ว่า จริยปรัชญาในการทำงานอันเป็นทัศนคติและค่านิยมเชิงการพัฒนาการที่ก่อให้เกิดพฤติกรรมเชิงการพัฒนาหรือเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา เช่น ความขยันหมั่นเพียร การช่วยตัวเอง ความร่วมมือร่วมใจ การเสียสละส่วนตนเพื่อส่วนรวม ความตั้งมั่นและความมุ่งมั่น เหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่งในการพัฒนาสังคมชนบทให้มีความแข็งแกร่ง ที่สำคัญคือจริยปรัชญาที่มีการปลูกฝังและสืบทอดให้แก่คนรุ่นหลังได้สืบสานต่อ^๙

จะเห็นได้ว่าหลักการปกครองที่รัฐบาลเกาหลีได้นำเอาหลักจริยปรัชญาของขงจื้อมาบูรณาการในการปกครองประเทศนั้นจะคำนึงถึงหลัก ๓ ประการคือ แผ่นดิน ประชาชน และการบริหารงานของรัฐ ผู้ปกครองจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำเรื่องผลประโยชน์และคุณธรรมจริยธรรมให้เป็นเรื่องเดียวกัน เพราะคุณธรรมจริยธรรมนั้นถือว่าเป็นเสาหลักในการปกครองประเทศ ซึ่งในเรื่องนี้มีหลักจริยปรัชญาของขงจื้ออีกหมวดหนึ่งที่มีอิทธิพลยิ่งต่อคนเกาหลีโดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐบาลได้นำมาใช้เป็นหลักในการปกครองประเทศ ๕ ประการคือ^{๑๐}

๑. ให้สวัสดิการแก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านเศรษฐกิจ จะต้องสร้างความมั่นคงให้กับราษฎร ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นประการแรกสำหรับผู้ปกครองจะต้องทำเพื่อก้าวไปสู่ความสำเร็จในการปกครองประเทศ

๒. เกณฑ์แรงงานแต่พอดี ไม่ทำให้ราษฎรไม่พอใจ ผู้ปกครองจะต้องคำนึงถึงประชาชนไม่ควรก่อความเดือดร้อนให้กับประชาชนในการเก็บภาษี เกณฑ์แรงงานโดยเฉพาะอย่างยิ่งในฤดูกาลเพาะปลูก การเกณฑ์แรงงานต้องทำด้วยความสุภาพ ทำให้เขาเห็นจริงๆ ว่า ทำอย่างนี้ก็เพื่อตัวประชาชนเอง ดังที่ขงจื้อพูดไว้ในตอนหนึ่งว่า **ถ้ารัฐบาลเกณฑ์แรงงานด้วยความสุภาพ ทำไปเพื่อประโยชน์ของราษฎรย่อมไม่มีใครโอตครวญ**

๓. ขึ้นาวิธีการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องอันประกอบด้วยศีลธรรม โดยผู้ปกครองต้องปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างในทางที่ดี ผู้ปกครองต้องตระหนักว่า มีสายตาประชาชนทั้งแผ่นดินคอยจับตาดูอยู่ ดังนั้นจึงต้องระวังทุกฝีก้าวทั้งการกระทำ การพูด และการคิด

๔. ให้การยอมรับนับถือในกิจกรรมของประชาชนว่า มีความสำคัญต่อรัฐบาล ไม่ว่าประชาชนจะมีมากหรือน้อย มีอำนาจต่อรอง หรือไม่ก็ก็ตาม ดังที่ขงจื้อกล่าวไว้ว่า

---

^๙ ฮานู ลี, *แฮมมิลตันดงของเกาหลี : การศึกษาวิเคราะห์เชิงปฏิบัติการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาชนบท*, (กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๒๙), หน้า ๓๔.

^{๑๐} กฤต ศรียะอาจ, *หลักการปกครองของขงจื้อ*, อ้างใน *บทความทางวิชาการพุทธศาสน์ปริทัศน์*, (กรุงเทพมหานคร : จรัสสินทวงศ์การพิมพ์, ๒๕๔๘), หน้า ๑๓๔-๑๓๕.

กิจกรรมที่ประชาชนควรให้ความสนใจ เช่นเดียวกับพิธีกรรมทางศาสนา โดยเน้นที่ความเสมอภาคทางการปฏิบัติต่อราษฎรด้วยไม่มีการดูหมิ่น

๕. สร้างความเกรงขามแต่ไม่น่ากลัว ใช้การปกครองโดยพระคุณมากกว่าพระเดช ในทัศนะของขงจื๊อมุ่งไปที่ผู้ปกครอง ถ้าผู้ปกครองมีศีลธรรมจริยธรรมประชาชน เพราะถ้าผู้ปกครองมีคุณธรรมนำประชาชนในทางที่ตรงแล้ว ประชาชนย่อมไม่กล้าที่จะออกนอกกลุ่มนอกทาง ผู้ปกครองเวลาแข็งดุจเพชร เวลาอ่อนดุจปุยนุ่น จึงจะสามารถสร้างความน่าเกรงขามได้ ประชาชนจะดูพฤติกรรมของผู้ปกครองตลอดเวลา แม้แต่รายละเอียดปลีกย่อย เช่น การแต่งกาย ขงจื๊อก็ก้าวว่า การสร้างความเกรงขามนั้นเป็นสิ่งที่ตรงกันข้ามกับความน่ากลัว การสร้างความน่าเกรงขามก็เพื่อให้ประชาชนยอมรับในฐานะเป็นผู้นำประเทศ

หลักจริยปรัชญาทั้ง ๕ ประการที่กล่าวมาถือว่ามีอิทธิพลต่อแนวความคิดของคนเกาหลีที่ได้นำมาประยุกต์เข้ากับหลักการปกครองให้มีความสอดคล้องกันอย่างเห็นได้ชัดระหว่างผู้ปกครองกับผู้อยู่ใต้การปกครอง นั่นคือรัฐบาลกับประชาชน และด้วยเหตุนี้จึงทำให้แนวคิดทางจริยปรัชญาทางสังคมของคนเกาหลีประสบผลสำเร็จในการพัฒนาประเทศชาติ ถึงแม้ว่าบางครั้งเกาหลีเองจะประสบปัญหาบ้าง แต่เขาก็มีวิธีการแก้ปัญหาอย่างชาญฉลาด ซึ่งวิธีการแก้ปัญหาแต่ละอย่างก็โดยการบูรณาการใช้หลักจริยปรัชญาของขงจื๊อกับศาสตร์สมัยใหม่เข้าด้วยกัน จนกลายเป็นวิวัฒนาการสร้างอัตลักษณ์ของคนเกาหลีที่สามารถยืนหยัดความเป็น **เกาหลีใหม่** ได้ตั้งเจตนาและสมหวังดังความมุ่งมั่นของผู้นำประเทศ ซึ่งถือได้ว่าเป็นความสำเร็จที่น่าภาคภูมิใจ และเป็นสิ่งที่ทำให้ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีก้าวสู่ความเป็นผู้นำในแถบภูมิภาคเอเชียได้อย่างเต็มภาคภูมิ ทั้งนี้เป็นเพราะพื้นฐานในทุกด้านที่แข็งแกร่ง และประกอบกับแนวคิดที่ว่า **เมื่อทรัพยากรมนุษย์มีประสิทธิภาพ ย่อมนำพาประเทศชาติเจริญรุ่งเรือง มั่นคง และมั่งคั่ง**

การนับถือศาสนาของคนเกาหลี

รัฐธรรมนูญได้รับรองสิทธิในการนับถือศาสนาของคนเกาหลีไว้ว่า ชาวเกาหลีนับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ ๕๑.๒ ของจำนวนประชากร โปรเตสแตนต์ ร้อยละ ๓๔.๔ และคาทอลิก ร้อยละ ๑๐.๖^{๑๑} (ปัจจุบันเท่าที่ฟังมีแค่แค่บรรยาย การนับถือศาสนาพุทธของคนเกาหลีมีแนวโน้มลดลงมาก และส่วนมากหันไปนับถือศาสนาคริสต์ ทั้งนี้อาจจะเพราะว่าวัดพุทธศาสนาสตั้งอยู่บนภูเขาในที่ห่างไกลประชาชน ส่วนวัดคริสต์ตั้งอยู่ในเมืองซึ่งมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกิจกรรมกับชาวบ้านมากกว่าวัดพุทธศาสนา) ถึงอย่างไรก็ตามประชาชนเกาหลีถึงแม้จะนับถือศาสนาต่างๆ แต่หลักคำสอนของศาสนานั้นๆ ก็ยังมีอิทธิพลน้อยกว่า

^{๑๑}สำนักงานสารนิเทศภาคพื้นทะเล สาธารณรัฐเกาหลี และคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, **ความจริงเกี่ยวกับเกาหลี**, (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๗), หน้า ๑๓๑.

หลักจริยปรัชญาของขงจื้อ เพราะลัทธิปรัชญาของขงจื้อมุ่งสอนระเบียบในสังคม วิถีชีวิตในการดำเนินชีวิตของครอบครัวและสังคม การปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามครรลอง และการรู้จักหน้าที่ของตนเอง พร้อมทั้งปฏิบัติตามคำสอนอย่างเคร่งครัด

ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาที่ควบคู่ไปกับการปลูกฝังจริยปรัชญา

จะเห็นได้ว่า นโยบายการปฏิรูปการศึกษาของประเทศสาธารณรัฐเกาหลีนั้นจะควบคู่ไปกับการปลูกฝังทางด้านคุณธรรมจริยธรรมซึ่งมีจริยปรัชญาของขงจื้อเป็นหลักในการนำทาง คนเกาหลีเข้าใจดีว่า สังคมอุตสาหกรรมจะส่งผลให้คนในสังคมหันมาให้ความสำคัญกับวัตถุโดยละเลยความรู้สึก ความมีน้ำใจ คุณงามความดี ความกตัญญูอันเป็นคุณลักษณะเฉพาะของมนุษย์ ดังนั้นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมอย่างมีระบบจึงต้องถูกจัดในหลักสูตรการเรียนการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงระดับอุดมศึกษา จนกลายเป็นอัตลักษณ์และมีการปฏิบัติสืบทอดติดต่อกันมาอย่างเหนียวแน่นจนสามารถสร้างคุณลักษณะพิเศษเฉพาะตนได้อย่างโดดเด่นเป็นที่ประจักษ์ต่อสายตาคนที่ได้ศึกษาเรื่องราวหรือรับรู้เกี่ยวกับการพัฒนาประเทศของชาวเกาหลี

ลักษณะเด่นที่เป็นอัตลักษณ์ของคนเกาหลี

เมื่อไปทัศนศึกษาที่ประเทศเกาหลีเราจะได้เห็นคนเกาหลีมากกว่า ๘๕ % มีลักษณะคล่องแคล่วว่องไวเอาจริงเอาจังกับภาระหน้าที่ของตน ยกตัวอย่างมาแค่เหตุผลที่นำเราทัศนศึกษาจะเห็นได้ว่าเรามีความคล่องตัวค่อนข้างสูงไม่ว่าจะทำหรือพูดล้วนถอดแบบอัตลักษณ์ของความเป็นคนเกาหลีอย่างชัดเจน ยิ่งอยู่นานวันก็ยิ่งเห็นบล็อกที่หล่อหลอมความเป็นคนเกาหลีมากขึ้น ซึ่งบล็อกดังกล่าวได้กลายเป็นอัตลักษณ์พิเศษที่หล่อหลอมความเป็นคนเกาหลีให้มีลักษณะที่เหมือนกันเกือบทั้งประเทศไม่ว่าชนบทหรือในเมือง ดังจะกล่าวโดยสังเขปให้พอเห็นภาพดังต่อไปนี้

การลำดับรุ่นอาวุโส

คนเกาหลีให้ความสำคัญต่อลำดับรุ่นอาวุโสอย่างเคร่งครัดไม่ว่าจะเป็นผู้อาวุโสในที่ทำงาน ในโรงเรียนและในมหาวิทยาลัย ความเป็นรุ่นที่มีความสำคัญยิ่ง และรุ่นน้องก็ให้ความสำคัญต่อการเคารพเชื่อฟังรุ่นพี่ ดังนั้นความช่วยเหลือที่รุ่นพี่ให้รุ่นน้องจึงมีให้อย่างเต็มที่ ความสนิทสนม ความสัมพันธ์และความผูกพันระหว่างกันก็มีต่อกันอย่างแน่นแฟ้นมารยาทอย่างหนึ่งที่แสดงถึงการนับถืออาวุโสของคนเกาหลีที่ปฏิบัติมาช้านาน เช่น ในเวลาการรับประทานอาหาร คนที่อาวุโสที่สุด ณ ที่นั้น จะเป็นผู้ที่จับช้อน ตักเสิร์ฟอาหารก่อน หลังจากนั้นผู้น้อยจึงจะสามารถรับประทานอาหารได้ และเราจะต้องรับประทานอาหารที่ตักมาให้หมด หากรับประทานอาหารไม่หมดถือว่าอาหารนั้นไม่อร่อย

ความรักในสถาบันการศึกษาและความสัมพันธ์ระหว่างครูอาจารย์กับศิษย์

วัฒนธรรมที่เป็นอัตลักษณ์ของคนเกาหลีในเรื่องศิษย์มีการร่วมดื่มร่วมรับประทานอาหารกับครูอาจารย์ในช่วงเย็นหลังเลิกเรียน บรรยากาศของการดื่มกินจะเป็นบรรยากาศกันเองแต่แฝงไว้ด้วยความเคารพนับถือกันอย่างมีมารยาท คือทำนองที่มีการสวัสดีตลอดเวลา ทำรินเหล้าที่ใช้สองมือประคองขวดเหล้าหรือเปียร์และคิบอาหารให้ครูอาจารย์อย่างมีขั้นตอนมีมารยาท ทำดื่มเหล้าที่ลูกศิษย์ต้องประคองแก้วเหล้าด้วยมือสองข้างศีรษะค้อมคำนับและหันข้างให้ครูอาจารย์อันเป็นท่าที่ไม่ประจันหน้าดื่มเหล้ากับครูอาจารย์เด็ดขาด

ความเป็นหมู่เหล่า

บุคลิกลายนอกของคนเกาหลีจะเฉยเมยและเฉยชาต่อชาวต่างชาติ เพราะถือว่าชาวต่างชาติที่นั่นไม่อยู่ในกลุ่มเดียวกับตน แต่เมื่อคบหากันนานและชาวต่างชาติสามารถพิสูจน์ตนเองว่าเป็นคนจริงใจ และสามารถตีแผ่หัวใจในการคบหากัน เมื่อนั้นคนเกาหลีจะเปิดประตูยอมรับการเข้าเป็นกลุ่มเดียวกัน จากนั้นคนเกาหลีจะแสดงความจริงใจยอมรับการเป็นกลุ่มเดียวกันด้วยการเชิญไปดื่มสุราด้วยกัน ไม่แปลกหากคนเกาหลีจะเชื่อเชิญคนในกลุ่มเพียงคนเดียวที่ตนเองยอมรับไปดื่มกันโดยที่ไม่เอ่ยปากชวนคนอื่น ผู้อื่นที่อยู่ในกลุ่มก็จะไม่เอ่ยปากขอติดตามไปด้วยและไม่รู้สึกว่าคุณที่ชวนนั้นเสียมารยาทที่เลือกเชิญเฉพาะคนเกาหลีจะไม่ยอมดื่มสุราจนเมากับบุคคลที่ตนยังไม่วางใจ และยอมรับว่าเป็นกลุ่มเดียวกันแต่จะดื่มจนเมามายกับบุคคลที่ตนเองวางใจ เคารพนับถือน้ำใจและจริงใจเท่านั้น

ความเป็นชาตินิยมและความรักชาติ

คนเกาหลีจะแสดงความเป็นชาตินิยมด้วยการใช้สิ่งของเครื่องใช้ที่ผลิตขึ้นเองในประเทศ เช่น ตามท้องถนนส่วนใหญ่จะพบแท็กซี่ถึงร้อยละ ๙๙ ที่ผลิตในประเทศจะมีเพียงส่วนน้อยที่ใช้รถยนต์ที่ผลิตในต่างประเทศ เพราะคนเกาหลีผลิตรถยนต์เป็นสินค้าส่งออกไปจำหน่ายในต่างประเทศทั่วโลก บริษัทผลิตรถยนต์ในประเทศเกาหลีมีหลายบริษัท แต่สำคัญมี ๔ บริษัท คือ^{๑๒} บริษัทไฮundai (Hyundai) หรือที่คนไทยเรียกว่า ฮุนได เป็นบริษัทที่ผลิตเรือเดินสมุทร ผลิตเฮลิคอปเตอร์และรับเหมาก่อสร้างขนาดใหญ่ บริษัทแดวู (Daewoo) คนไทยรู้จักดี เพราะเป็นบริษัทที่ ขสมก.ของไทยเคยสั่งรถบัสยี่ห้อแดวูนี้เข้าไปวิ่งโดยสารในกรุงเทพฯ บริษัทเกีย (Kia) บางที่ใช้เกียมาสเตอร์ เกียมอเตอร์หรือเอเซีย แต่ละบริษัทก็ผลิตรถยนต์ได้ทุกประเภทตั้งแต่รถบัส รถตู้ รถกระบะ รถยนต์นั่งทุกขนาด และบางบริษัทสามารถผลิตรถอื่นๆ อีกเช่น รถตักดิน รถบดถนน รถแทรกเตอร์ รถผสมปูนซีเมนต์ ฯลฯ และอีกบริษัทหนึ่งคือบริษัทซังย็อง (Sang Youn) เป็นบริษัทที่ผลิตรถจี๊ป

^{๑๒} สมปราชญ์ อัมมะพันธุ์, *ที่นี่...เกาหลีใต้*, อ่างแล้ว, หน้า ๑๗๑.

ยี่ห้อ โครานโด (Korando) ขับเคลื่อน ๔ ล้อ มีหลายรุ่นหลายแบบส่งขายยังในและต่างประเทศ

นอกจากนี้ยังมีเครื่องใช้ไฟฟ้าอีกหลายชนิดที่เกาหลีผลิตขึ้นใช้ในประเทศและส่งออกยังต่างประเทศ เช่น ผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้ายี่ห้อซัมซุง (Samsung) ซึ่งก็เป็นที่ยอมรับของคนไทยด้วยเช่นกัน ดังนั้นเศรษฐกิจของเกาหลีจึงอยู่ในภาวะที่มั่นคงเพราะเงินตราไม่รั่วไหลออกนอกประเทศ ในเรื่องของการรักษาดินนั้นจะเห็นว่าคนเกาหลีจะมีเรื่องประทุ้งรัฐบาลหรือหน่วยงานต่างๆ อยู่เสมอ เพราะประชาชนโดยเฉพาะนักศึกษา นักวิชาการ และปัญญาชนจะตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล หากเห็นว่านโยบายใดไม่ถูกต้องหรือไม่ชัดเจนก็จะประทุ้งด้วยการชุมนุมต่อต้าน ที่น่าสนใจคือการประทุ้งแต่ละครั้ง ฝ่ายประทุ้งจะแจ้งให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลเรื่องการเจรจาให้ทราบล่วงหน้าว่าจะประทุ้งบริเวณใด เวลาใดและจะเลิกเมื่อไร เพื่อให้หน่วยงานนั้นประกาศให้ประชาชนทราบจะได้ไม่เดือดร้อน

ความมีวินัยในตนเอง

คนเกาหลีจะเคร่งครัดวินัยทุกเรื่องเพราะได้รับการฝึกฝนอบรม และปลูกฝังให้เป็นผู้รักษาวินัยอย่างเคร่งครัดจนกลายเป็นอุปนิสัย อีกทั้งกฎหมายที่มีบทลงโทษรุนแรงสำหรับผู้ฝ่าฝืนวินัยหรือข้อบังคับ จะเห็นได้จากการใช้รถใช้ถนนของผู้คนที่นี่จะไม่มี การฝ่าฝืนกฎจราจรเป็นอันขาด ไม่มีการข้ามถนนขณะที่มีสัญญาณไฟแดง แม้ว่าขณะนั้นท้องถนนจะไม่มีรถแล่นผ่าน รถจะหยุดทันทีเมื่อมีสัญญาณไฟเหลือง และไม่ฝ่าไฟแดงแม้ว่าบริเวณนั้นจะไม่มีคนข้ามถนน หรือรถจะหยุดทันทีเมื่อเห็นคนยืนอยู่ตรงทางข้ามม้าลาย จากความปลอดภัยเช่นนี้เราจะเห็นนักเรียนชั้นประถมต้นจูม็อนงที่เรียนอนุบาลข้ามถนนไปและกลับโรงเรียนตามลำพัง เด็กเหล่านี้จะได้รับการปลูกฝังให้ยืนคอยข้ามถนนขณะไฟเขียวเท่านั้น จะไม่ข้ามถนนขณะที่มีสัญญาณไฟแดงอย่างเด็ดขาดแม้ว่าถนนว่างปราศจากรถ นอกจากนี้คนเกาหลีจะไม่ยอมข้ามถนนในที่ไม่ใช่ทางข้ามอย่างเด็ดขาดแม้ทางข้ามนั้นจะอยู่ไกลคนเกาหลีก็จะเดินไป หากเกิดอุบัติเหตุถูกรถชนในทางที่ไม่ใช่ทางข้ามแล้วผู้ถูกรถชนจะมีความผิดตามกฎหมาย นอกจากจะได้รับการบาดเจ็บแล้วยังต้องชดเชยค่าเสียหายให้แก่เจ้าของรถอีกด้วย ในทางกลับกันหากถูกรถชนในทางข้ามถนน คนขับรถจะได้รับการลงโทษจากกฎหมายอย่างหนักและรวมถึงการไม่จอดรถให้คนข้ามถนนในทางข้ามด้วย

ความทุ่มเทให้กับงานในหน้าที่

คนเกาหลีจะทำงานด้วยความตั้งใจ ทุ่มเท และมุ่งมั่นให้งานสำเร็จ เวลาปฏิบัติงานจะตั้งใจทำงานสำเร็จไม่มีเวลาพักหรือเดินไปมาหรือพักรับประทานของว่าง หรือทำงานไปรับประทานไป นอกจากดื่มกาแฟที่ว่างบนโต๊ะ ซึ่งถูกอุ่นให้ร้อนตลอดเวลาคน

เกาหลีจะรับประทานอาหารในที่ทำงานตามเวลา เมื่อรับประทานอาหารเสร็จจะกลับมาทำงานที่ค้างไว้ต่อทันที ถึงเวลาเลิกงานคนเกาหลีจะวางงานและร่วมสังสรรค์กัน โดยละทิ้งตำแหน่งงานไว้ สามารถร่วมดื่มกินกับคนที่ไว้วางใจ โดยไม่ถือเรื่องยศตำแหน่ง

การสร้างความแข็งแกร่งในครอบครัว

คนเกาหลีทั้งชายหญิงจะศึกษาอย่างเต็มที่ เพื่อให้ตนเองมีความรู้ และสามารถประกอบอาชีพ เมื่อถึงวัยแต่งงาน หน้าที่ของสามีภรรยาจะปรากฏอย่างชัดเจน คือสามีมีหน้าที่หาเลี้ยงครอบครัวและภรรยามีหน้าที่ปรนนิบัติสามีและดูแลอบรมสั่งสอนบุตร ครอบครัวเกาหลีส่วนใหญ่ภรรยาจะเรียนจบถึงระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอก ดังนั้นคุณภาพของเยาวชนเกาหลีจึงดี เพราะมีความอบอุ่นอยู่ในความดูแลของแม่ที่มีการศึกษาตลอดเวลาจนกระทั่งเติบโตสามารถดูแลตนเองได้

ความขยันและไม่ย่อท้อต่องานหนัก

คนเกาหลีเผชิญความยากลำบากมาโดยตลอดจึงทำทุกวิถีทางเพื่อให้ตนเองไม่อดตาย ดังนั้นคนเกาหลีจึงมีความขยัน อดทน ในขณะเดียวกันวัฒนธรรมและคำสอนของขงจื้อที่อยู่ในวิถีชีวิตของคนเกาหลีทำให้คนเกาหลีมีความรัก มีความร่วมมือร่วมใจ มีการช่วยเหลือกันและกัน และมีน้ำใจแบ่งปันกันไม่ทอดทิ้งกันและกัน

การรู้จักหน้าที่ของตนเอง และปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างเข้มแข็ง

ลักษณะเด่นเช่นนี้ทำให้คนเกาหลีประสบความสำเร็จในทุกหน้าที่ เช่น นักกีฬา มีหน้าที่ฝึกซ้อม ทุกคนจะฝึกซ้อมอย่างจริงจังและมุ่งมั่น ดังนั้นไม่เป็นการแปลกที่นักกีฬาเกาหลีจะก้าวสู่ความเป็นมืออาชีพทางกีฬา ไม่ว่าจะเป็นกีฬาเบสบอล ฟุตบอล หรือจ้าวแห่งเหรียญทองในกีฬาระดับโลก เช่น กีฬาโอลิมปิก เอเชียนเกมส์ เป็นต้น ในชีวิตประจำวันจะพบเห็นเสมอว่าผู้เฒ่าจะดุสั่งสอนผู้เยาว์ให้รู้จักหน้าที่และปฏิบัติตนให้ถูกต้อง ผู้เยาว์จะเคารพเชื่อฟังโดยไม่ได้เถียงแม้ว่าผู้เฒ่านั้นจะเป็นคนอื่นไม่ใช่ญาติของตน

สรุป

ประเทศสาธารณรัฐเกาหลีและประเทศไทยมีลักษณะคล้ายคลึงกันหลายประการ คือประวัติความเป็นมาแห่งชาติที่ยาวนาน วัฒนธรรมที่สืบทอดมาแต่ครั้งโบราณและยังยึดถือปฏิบัติอยู่จนถึงปัจจุบันคุณธรรมจริยธรรมที่ได้รับการปลูกฝังทั้งในระบบครอบครัวและระบบสังคมมีแนวความคิดเหมือนกัน เช่น ความกตัญญู ความมีน้ำใจ ความรักความผูกพันในสังคม การช่วยเหลือกันและกันในสังคม ฯลฯ ในสมัยโบราณเป็นสังคมเกษตรกรรมที่มีลักษณะครอบครัวอยู่รวมกันทั้งพ่อแม่ปู่ย่าหรือตายาย แต่ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมเกษตรกรรมเป็นสังคมอุตสาหกรรม ดังนั้นครอบครัวกลายเป็นครอบครัวเล็กที่อยู่กัน

เฉพาะพ่อแม่ลูกไม่มีปู่ย่าตายายเหมือนอย่างแต่ก่อน ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างปู่ย่าตายายยังคงมีอย่างเหนียวแน่น

การศึกษาดูงานที่ประเทศเกาหลีในครั้งนี้ก็มีความต้องการให้ประเทศไทยหรือแม้แต่นายงานที่เรารับผิดชอบเองมีอะไรเช่นกับเกาหลีบ้าง นั่นคืออยากให้คนไทยสามารถนำพาประเทศชาติก้าวทัดเทียมกับอารยประเทศ การมองการศึกษาในกรณีศึกษาประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศสาธารณรัฐเกาหลีเป็นสิ่งที่พึงกระทำเป็นอย่างยิ่ง เพราะความเป็นชาวเอเชียด้วยกัน กอปรกับมีวัฒนธรรม วิถีชีวิต การปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมที่คล้ายคลึงกัน

โดยหลักแห่งความเป็นจริงแล้ว ผู้เขียนมีความเห็นว่า ประเทศไทยควรจะมีทุกสิ่งอย่างดีกว่าประเทศสาธารณรัฐเกาหลีเพราะประเทศไทยไม่เคยบอบช้ำจากสงครามอย่างเกาหลี ไม่เคยตกเป็นเมืองขึ้นของประเทศใดอย่างยาวนาน ไม่เคยมีความอดอยากและลำบากเมื่อเทียบกับประเทศเกาหลี อีกทั้งยังมีทรัพยากรที่อุดมสมบูรณ์ทั้งบนพื้นดินและในน้ำ ประเทศไทยมีประชากรที่มีความฉลาด มีความคิดและมีศักยภาพ มีพระพุทธศาสนาซึ่งมีหลักคำสอนที่เป็นสากลในการพัฒนาภาวะความเป็นมนุษย์อย่างเต็มเปี่ยม แต่เป็นเพราะเหตุใดเราจึงไม่สามารถเทียบเคียงกับประเทศเกาหลีได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการพัฒนาประชากร พัฒนาการเมือง ตลอดจนการพัฒนาในเรื่องของการศึกษาและเศรษฐกิจ ล้วนแล้วแต่ล้าหลังห่างไกลจากประเทศเกาหลีไปหลายก้าวเลยทีเดียว ที่เป็นเช่นนี้หรือเป็นเพราะว่าเรามีแต่เพียงหลักทฤษฎีที่ชาวบ้านทั่วเมืองแต่ขาดหลักปฏิบัติดังเช่นที่คนเกาหลีเขามี คือ บากบั่น ขยันหมั่นเพียร ซื่อสัตย์ มั่นคง เคารพบรรพบุรุษ เป็นคนช่างคิด รักในการเรียน มีความอ่อนน้อมถ่อมตน เคารพเชื่อฟังผู้ใหญ่ มีความกตัญญู ความเป็นชาตินิยมสูง

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

๑) หนังสือ :

กฤต ศรียะอาจ. **หลักการปกครองของขงจื้อ**. จากหนังสือ บทความทางวิชาการ พุทธศาสตร์ปริทัศน์ กรุงเทพมหานคร : จรัสสินทวงศ์การพิมพ์, ๒๕๔๘.

จินตนา พุทธเมตตะ. **คุณลักษณะและกระบวนการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของประเทศเกาหลี**. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์คุณธรรม, ๒๕๔๘.

ดำรง ฐานดี. **สังคมและวัฒนธรรมเกาหลี**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๓๘.

พัฒน์ เพ็งผลา. **มนุษย์กับคุณธรรม**. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, ๒๕๔๕.

ไพบูลย์ ปิตะเสน. ประวัติศาสตร์เกาหลี จากยุคเผ่าพันธุ์ถึงราชวงศ์สุดท้าย.

กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ คงวุฒิพัฒนาการ, ๒๕๔๕.

ศักดิ์ชัย นิรัญทวี. รายงานการปฏิรูปการศึกษาของประเทศสาธารณรัฐเกาหลี.

กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, ๒๕๔๐.

สำนักงานสารนิเทศภาคโพ้นทะเล สาธารณรัฐเกาหลี และคณะอักษรศาสตร์. ความจริงเกี่ยวกับเกาหลี. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๓๗.

สมปราชญ์ อัมมะพันธุ์. ที่นี่...เกาหลีใต้. กรุงเทพมหานคร : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๓๔.

สุกัญญา นิธิกร และอนงค์ โรจน์วณิชย์.ชาติและการเติบโตทางเศรษฐกิจ เกาหลีและไทย. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๖.

ฮานู ลี. แชนาอีลุดองของเกาหลี : การศึกษาวิเคราะห์เชิงปฏิบัติการขององค์ประกอบที่นำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, ๒๕๒๙.